

HIGIENOS INSTITUTAS

Biudžetinė įstaiga, Didžioji g. 22, LT-01128 Vilnius, tel. (8 5) 262 4583, faks. (8 5) 262 4663,

el. p. institutas@hi.lt, www.hi.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 111958286

PRANEŠIMAS ŽINIASKLAIDAI

2019 m. rugpjūčio 12 d.

Pirmą kartą šiame amžiuje per metus mirė mažiau nei 40 tūkst. Lietuvos gyventojų

Higiemos instituto duomenimis, šalyje 2018 m. mirė 39 574 žmonės – 568 asmenimis mažiau nei 2017 m. Iš jų 22,7 proc. neišgyveno iki 65 m., beveik pusė (46,9 proc.) mirė būdami 65–84 metų, trečdalis (30,5 proc.) – 85 m. ir vyresni.

Pernai, kaip ir jau daug metų, pagrindinės mūsų šalies gyventojų mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys. 2018 m. jos sudarė 82,3 proc. visų mirties priežasčių. Nuo kraujotakos sistemos ligų mirė daugiau kaip pusė, t. y. 55,4 proc. mirusiųjų, nuo piktybinių navikų – 20,3 proc., o nuo išorinių mirties priežasčių – 6,6 proc.

Mirusiųjų statistika

Pernai pirmą kartą per kelis dešimtmečius Lietuvos gyventojų mirčių skaičius sudarė mažiau nei 40 tūkst. Šalyje 2018 m. mirė 19 tūkst. vyrų ir 20,6 tūkst. moterų. Mirusių vyrų skaičius, palyginus su 2017 m., sumažėjo 262 mirusiaisiais, moterų – 306. Taigi iš viso 2018 m. mirė 568 asmenimis mažiau nei 2017 m. 22,3 proc. visų mirusiųjų 2018 m. sudarė darbingo amžiaus (16–64 m.) asmenys (33,1 proc. vyrų ir 12,2 proc. moterų).

Vyrų mirties priežastys

Dažniausios vyriškos lyties atstovų mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos (47,3 proc.), piktybiniai navikai (23,3 proc.) ir išorinės mirties priežastys (9,9 proc.).

Tarp **kraujotakos sistemos ligų** vyravo išeminės širdies ligos (63,9 proc. visų vyrų mirčių nuo kraujotakos sistemos ligų) ir smegenų kraujagyslių ligos (21,8 proc.). Beveik penktadalis nuo išeminės širdies ligos mirusių vyrų (19,5 proc.) mirė nesulaukę 65 m.

Dažniausia mirties priežastis tarp 4 424 nuo **piktybinių navikų** mirusių vyrų – trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniai navikai (21 proc. visų vyrų mirčių nuo piktybinių navikų). Jauniausi nuo šių ligų mirę vyrai 2018 m. buvo 35–39 m. amžiaus, o 32,9 proc. vyrų, mirusių nuo šių navikų, – iki 65 m. Nuo trachėjos, bronchų ir plaučių piktybinių navikų 2018 m. mirė 3,5 karto daugiau vyrų nei moterų. Dažna vyrų mirties priežastis taip pat ir priešinės liaukos (sudarė 11,8 proc. vyrų mirčių nuo piktybinių navikų) bei skrandžio piktybiniai navikai (7,8 proc.).

55 proc. visų 2018 m. dėl **išorinių mirties priežasčių** mirusių 1 878 vyrų mirė dėl nelaimingų atsitikimų (įvykus transporto įvykiui, nukritus, paskendus, sušalus, atsitiktiniai apsinuodijus), 28,9 proc. – nusižudė. 73 proc. vyrų mirčių dėl nelaimingų atsitikimų ir 73,5 proc. vyrų savižudybių įvyko jiems nesulaukus 65 m. amžiaus. Palyginus su 2017 m., mirusių nuo išorinių mirties priežasčių vyrų skaičius sumažėjo 7,8 proc. Išorinės mirties priežastys 2,5 karto dažnesnės tarp vyrų nei tarp moterų.

Moterų mirties priežastys

Dažniausios moteriškos lyties atstovių mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos (62,9 proc.), piktybiniai navikai (17,5 proc.), virškinimo sistemos ligos (4,3 proc.) ir išorinės mirties priežastys (3,6 proc.).

Tarp **kraujotakos sistemos ligų** vyravo išeminės širdies ligos (63,1 proc. visų moterų mirčių nuo kraujotakos sistemos ligų) ir smegenų kraujagyslių ligos (26,2 proc.). 3,3 proc. moterų, mirusių nuo išeminės širdies ligos, amžius nesiekė 65 m.

Dažniausia mirties priežastis tarp 3 604 nuo **piktybinių navikų** mirusių moterų – krūties piktybinis navikas (14,5 proc. visų moterų mirčių nuo piktybinių navikų). 36,1 proc. visų moterų, mirusių nuo šio naviko, sudarė moterys, nesulaukusios 65 m. amžiaus. Trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniai navikai sudarė 7,5 proc. moterų mirčių nuo piktybinių navikų, kiaušidžių piktybinis navikas – 7,3 proc.

Trečioji pagrindinė moterų mirties priežastis 2018 m. – **virškinimo sistemos ligos**. Visų 2018 m. dėl virškinimo sistemos ligų mirusių 880 moterų dažniausia mirties priežastis – lėtinės kepenų ligos.

Dėl išorinių mirties priežasčių mirusių 740 moterų didžiausia dalis (68,2 proc.) mirė dėl nelaimingų atsitikimų (505 moterys) ir savižudybių (18,9 proc., 140 moterų). 37,8 proc. dėl nelaimingų atsitikimų mirusių moterų ir 57,1 proc. nusižudžiusių moterų amžius – iki 65 m. Lyginant su 2017 m., mirusių nuo išorinių mirties priežasčių moterų skaičius 2018 m. sumažėjo 4,3 proc.

Darbingo amžiaus gyventojų mirties priežastys

Iš viso per 2018 m. mirė 8,8 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų (16–64 m.), iš kurių 71,5 proc. buvo vyrai, 28,5 proc. – moterys.

Didžioji dalis darbingo amžiaus vyrų mirė nuo išeminių širdies ligų (17,8 proc.), virškinimo organų piktybinių navikų (7,2 proc.) ir savižudybių (6,3 proc.).

Darbingo amžiaus moterys dažniausiai mirdavo nuo išeminių širdies ligų (10,9 proc.), lyties (9,9 proc.) ir virškinimo organų (8,6 proc.) piktybinių navikų.

Vaikų ir kūdikių mirtingumas bei jų mirties priežastys

Per paskutinius ketverius metus stebimas 1–17 m. amžiaus mirusių vaikų skaičiaus mažėjimas (nuo 2014 m. sumažėjo 34,1 proc.). 2018 m. mirė 89 vaikai (53 berniukai ir 36 mergaitės). Šio amžiaus vaikai dažniausiai mirė dėl išorinių priežasčių (48,3 proc.), piktybinių navikų (14,6 proc.) ir nervų sistemos ligų (7,9 proc.). Nuo išorinių mirties priežasčių 2018 m. mirė 43 vaikai – 31 berniukas ir 12 mergaičių (10 vaikų žuvo transporto įvykiuose, 8 – nuskendo, 10 – nusizudė, likę 15 – mirė dėl kitų išorinių mirties priežasčių), tai yra 7,5 proc. daugiau, lyginant su 2017 m.

2018 m. mirė 96 kūdikiai (vaikai iki 1 m.). Lyginant su 2017 m., 11 kūdikių daugiau. Pagrindinės kūdikių mirties priežastys – perinatalinio laikotarpio ligos (43,8 proc.) ir įgimtos formavimosi ydos (36,5 proc.).

Apibendrinti 2018 m. mirties priežasčių duomenys skelbiami Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Mirties atvejų ir jų priežasčių stebėsenos skyriaus specialistų parengtame leidinyje „Mirties priežastys 2018“, kurį galima atsisiųsti apsilankius Higienos instituto svetainės www.hi.lt skiltyje „Leidiniai“ -> „Sveikatos statistikos leidiniai“ (<http://hi.lt/lt/mirties-priezastys.html>).

Infografikas <https://infogram.com/2018-mp-1h7j4dgy7nvv4nr?live>.

Papildomą informaciją teikia Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Mirties atvejų ir jų priežasčių stebėsenos skyriaus vadovė Sandra Mekšriūnaitė tel. (8 5) 277 3304, el. paštu sandra.meksriunaite@hi.lt.

Cituoiant ar kitaip naudojant šiame pranešime esančią informaciją, prašome nurodyti jos šaltinį.